

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

Ex officio

Slučaj Br. 355/2016

IZVEŠTAJ SA PREPORUKAMA

OMBUDSMANA REPUBLIKE KOSOVA

u vezi

*u vezi sa građanskim pravima Albanaca iz Preševa, Medveđe i Bujanovca, raseljenih
u Republici Kosovo*

Upućen:

Za: G. Flamur Sefaj, Ministar Ministarstva unutrašnjih poslova

Kopija za: G. Ramush Haradinaj, premijer

Priština, dana 16. mart 2018. godine

Cilj izveštaja

Cilj ovog izveštaja je da se skrene pažnja nadležnim državnim organima Republike Kosovo u vezi sa građanskim pravima za status i legalan boravak, i opremanje sa ličnom dokumentacijom Albanaca iz Preševa, Medveđe i Bujanovca, koja su raseljena u Republici Kosovo

Pravna osnova delovanja Ombudsmana

1. Na osnovu člana 135, stava 3, Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu "Ustav") *"Ombudsman ima pravo da vrši preporuke i predlaže mere, onda kada primeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa."*
2. Takođe Zakonu Br. 05/L-019 o Ombudsmanu, član 18, stav 1, definiše da Ombudsman, između ostalog ima sledeće odgovornosti:
 - *"da istraži navedena kršenja ljudskih prava i diskriminatorno delovanje i da se angažuje za njihovo rešavanje. (tačka 1);*
 - *"da skrene pažnju na slučajeve kada institucije krše ljudska prava i da podnese preporuke da se prekine sa takvim slučajevima, a kada je to neophodno da izrazi svoje mišljenje o stavovima i reagovanju odgovarajućih autoriteta u vezi takvih slučajeva"* (tačka 2);
 - *"da obelodani ljudska prava i napore za borbu protiv svih oblika diskriminacije pomoću podizanja svesti, naročito preko informisanja i edukacije, a i preko medija; (tačka 4);*
 - *"da preporučuje Vladu, Skupštinu i druge nadležne institucije Republike Kosovo o pitanjima koja se odnose na unapređivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i nediskriminacije;"* (tačka 5);
 - *"da objavi obaveštenja, mišljenja, preporuke, predloge i svoje izveštaje;"* (tačka 6);
 - *"da pripremi godišnje, periodične i druge izveštaje o stanju osnovnih ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i diskriminacije i da obavlja istraživanje o pitanjima osnovnih ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i diskriminacije u Republici Kosovo"* (tačka 8); i

Dostavljanjem ovog izveštaja odgovornim institucijama, Ombudsman teži da vrši gore navedene ustavne i zakonske odgovornosti.

Opis slučaja

3. Dana 7. juna 2016. godine, Ombudsman je otvorio slučaj za istragu po službenoj dužnosti, *ex officio* br. 355/2016, na osnovu informacija dobijenih od Građanskog pokreta "Vatra", nakon čega slede dopunske informacije iz dnevnih novinskih članaka: Koha Ditore, od 10. januara 2017. godine, pod nazivom *"Raseljeni iz Preševske doline, čekaju službeni upis"*, Dnevni list Zëri, od 28. januara 2017. godine *"Srbija drži kao „taoce“ diplomirane na Kosovu"*, a istog dana 19. januara 2017. godine, pod nazivom *"Srbija ih ne prihvata, Kosovo im poriče državljanstvo"*.

4. Od 2001. godine, značajan broj Albanaca iz Preševa, Medveđe i Bujanovca iz različitih razloga je raseljen na teritoriji Republike Kosovo, koji su se iselili uglavnom u Gnjilane, Kosovo Polje i Prištini, dok je mali broj njih iselio u drugim gradovima Kosova.
5. Vlada Srbije je 2011. godine usvojila Zakon o prebivalištu i boravištu u Srbiji, objavljen u Službenom glasniku RS, br 87/2011, koji je stupio na snagu 29.11.2011. godine. Ovim zakonom uređuje se prijavljivanje i odjavljivanje prebivališta, prijavljivanje i odjavljivanje boravišta, prijavljivanje privremenog boravka u inostranstvu, nadležnost i način vođenja odgovarajućih evidencija.¹ Pravo na prebivalište u Republici Srbiji, u smislu ovog zakona, imaju svi građani Republike Srbije koji stalno žive na teritoriji Republike Srbije.² Stupanje na snagu ovog zakona uticalo je negativno i stvorilo komplikacije među albanskim stanovništvom Srbije u vezi njihovog prava na priznavanje identiteta pred zakonom, odnosno opremom sa ličnim dokumentima, kao što su lične karte i pasoši izdati od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije. Prema tome, ovaj zakon uslovljava građane izdavanjem ličnih dokumenata, tražeći od njih dokaze i vršeći inspekciju na osnovu člana 18, da proveriti da li oni nastavljaju da žive na adresi prebivališta, odnosno boravišta.
6. Ovo pitanje je oživelo najsloženije probleme u Republici Srbiji. Izveštaj Evropske komisije za Srbiju 2015³ se odnosi na pitanje netačnih podataka o broju stanovnika što je rezultat bojkota popisa od strane albanskog stanovništva u 2011. godini. Dakle, radi se o velikom broju građana iz opština Preševo, Medveđa i Bujanovac, prema kojima je preduzeta ili se očekuje da će se preduzeti sankcija brisanja iz evidencije, putem široke akcije preduzete od strane srpske policije, za koje se prema njima potvrđuje da dalje ne žive na prijavljenim adresama, iako se radi o osobama koje poseduju državljanstvo Republike Srbije, imaju nekretnine u tim opštinama i plaćaju porez u toj državi. Licima koja su brisana iz evidencije zbog gore navedenih razloga, uskraćuje se pravo na opremanje ličnim dokumentima, zbog čega su lišeni prava da ostvaruju osnovna prava.
7. Prema izjavama građana koji su pogođeni ovim zakonom, odnosno Albanaca iz Preševa, Medveđe i Bujanovca, pravna odredba člana 18. Zakona o prebivalištu i boravištu građana u Srbiji, kojom se uređuju procedure za prijavljivanje i odjavljivanje prebivališta, prijavljivanje i odjavljivanje boravišta, primenjuje samo u slučaju albanskog stanovništva, koje trenutno živi na Kosovu. Albanci iz Preševa, Medveđe i Bujanovca smatraju da je ovo postupanje Republike Srbije jasno diskriminirajuće delovanje.
8. Veliki broj građana navedenih opština, koji su raseljeni na Kosovu iz bezbednosnih razloga ili socijalnih i ekonomskih aspekata, u nedostatku ličnih dokumenata, prilično dugo se suočavaju sa situacijom bez statusa i pravnog prebivališta, bez efektivnog državljanstva i bez ličnih identifikacionih dokumenata, na teritoriji Republike Kosovo.
9. Na osnovu informacija kojima raspolaže Ombudsman, još nema zvaničnih statistika ili bilo kakvog oblika popisa stanovništva o tačnom broju Albanaca raseljenih iz Srbije na

¹ Zakon o prebivalištu i boravištu u Srbiji, br. 87/2011, član 1,

http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_prebivalistu_i_boravistu_gradjana.html

² Isto tu, član 2.

³European Commission, "Commission Staff Working Document, Serbia 2015 Report", Faqe 58, gjindet në: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2015/20151110_report_serbia.pdf.

Kosovo, a ako se pozivamo na nezvanične informacije, navodi se da ima oko 3500 osoba koje nemaju ni jedan dokument Republike Kosovo.

10. Prema informacijama dobijenim od Građanskog pokreta "Vatra" dostavljene Ombudsmanu, ovi pripadnici navedenog stanovništva već 17 godina nisu uspeli da pribave identifikacione dokumente Republike Kosovo, i nisu uspeli da steknu pravo na državljanstvo zbog nedostatka relevantne dokumentacije države odakle dolaze.
11. Dana 7. juna 2016. godine, predstavnici Institucije Ombudsmana posetili su diviziju za državljanstvo u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova Kosova, i tom prilikom razgovarali su o problemima sticanja državljanstva naturalizacijom za došljake iz Preševa, Medveđa i Bujanovac. Rukovodilac ove divizije obavestio je predstavnika IO o situaciji koja je nastala u vezi sa pravnim statusom i njihovom boravku u našoj zemlji.

Pravna analiza i zaključci Ombudsmana

12. Procene i konstatacije Ombudsmana, u vezi ovog pitanja zasnovane su na pravima koja su garantovana Ustavom Republike Kosovo (Ustav), Zakonima, Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenim protokolima (EKLJP) i praksom Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP).
13. Prema Ustavu, članu 22, ljudska prava i slobode garantovana su međunarodnim sporazumima i instrumentima, posebno EKLJP, koja je shodno ove odredbe direktno primenjiva na Kosovu i ima premoć, u slučaju sukoba, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija.
14. Član 53, Ustava propisuje da osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom tumače se u saglasnosti sa sudskim odlukama ESLJP.
15. Član 21, Ustava garantuje da su ljudska prava i osnovne slobode neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo.
16. Sticanje, gubitak i ponovno sticanje državljanstva Republike Kosovo reguliše se Zakonom o državljanstvu Kosova, br. 04/L-215. Kriterijumi za podnošenje zahteva za sticanje državljanstva za strance određuju se ovim zakonom. Zakon o strancima, br. 04/L-219, reguliše ulazak, kretanje, prebivalište i zapošljavanje stranaca na teritoriji Republike Kosovo. Na osnovu ovog zakona, svako fizičko lice koje nije državljanin Republike Kosovo smatra se strancem.
17. Član 93, Zakona o strancima, između ostalog izričito definiše, kao u nastavku: "*1. Smatra se da stranac ilegalno boravi na teritoriji Kosova kada: 1.1. ne poseduje potrebnu važeću vizu za ulazak i boravak u Republici Kosovo; 1.3. nema važeću boravišnu dozvolu ili dozvola boravka mu je poništena ili oduzeta; 1.5. uhvaćen je dok je radio u suprotnosti sa uslovima predviđenim u ovom zakonu i drugim zakonima na snazi.*" Na osnovu ovog člana, po zakonu lica koja žive na Kosovu, u konkretnom slučaju raseljena lica iz Preševa, Medveđa i Bujanovca, u nedostatku građanskog statusa, na Kosovu borave nepravilno. Ovaj član, u stavu 2, takođe predviđa: „*Stranac koji nezakonito boravi na teritoriji Republike Kosovo mora odmah da napusti teritoriju Republike Kosovo, osim stranca koji je podneo zahtev za međunarodnu zaštitu i čeka odluku za njegov/njen status.*”

18. Izraz "Ilegalni boravak" Zakona Kosova o strancima, [Član 3 – Definicije, tačka 1.10], definiše se kao: "prisutnost jednog stranca na teritoriju Republike Kosova, koji ne ispunjava ili koji ne ispunjava više uslove za ulazak ili boravak u Republiku Kosova;" Teoretski, praksa Evropske unije, odnosno Evropska komisija, danas podržava izraz "nepravilan boravak" umesto "ilegalan boravak". Isti pojam "nepravilan boravak" koristi takođe i Republika Albanija u Zakonu o strancima, br. 108/2013, definisan ovim konceptom: "*Nepravilan boravak - je prisustvo stranca na teritoriji Republike Albanije, koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uslove za ulazak, boravak ili stanovanje na teritoriji Republike Albanije*"
19. Shodno tome, pošto broj istih nemaju važeća lična dokumenta, zbog gore navedenih razloga, za iste je postalo nemoguće da prate procedure za sticanje državljanstva Republike Kosovo, bez obzira na boravak preko 15 godina. Uslovno, ovi ljudi se suočavaju sa nedostatkom pravnog boravišta, bez državljanstva, bilo od strane Srbije ili od strane Kosova, obe države koje zakonski priznaju dvostruko državljanstvo.
20. Ombudsman smatra uznemirujućom činjenicu o načinu boravka i življenja građana Preševa, Bujanovca i Medveđe, zbog nedostatka njihovog pravilnog boravka u Republici Kosovo. Ombudsman dalje procenjuje da je neizbežno njihovo suočavanje sa poteškoćama u ostvarivanju normalnog života i uživanje osnovnih prava zagarantovanih Ustavom Republike Kosovo i međunarodnim standardima ljudskih prava.
21. Dana 6. juna 2013.godine, Skupština Republike Kosova usvojila je Rezoluciju, Br. 04-R-011 o pravima Albanaca u Preševo, Bujanovcu i Medveđi; kojom zahteva od Vlade Republike Kosova da posveti više pažnje i bolji tretman Albancima koji su građani Preševa, Bujanovca i Medveđe, i koji su raseljeni na Kosovu, istovremeno garantujući im potpuna i jednaka prava.⁴ Između ostalog, tačka 4 ove rezolucije izričito određuje stvaranje olakšica za ovu zajednicu: "*4. Stvarati olakšice u kretanju, školovanju, kulturnoj afirmaciji, opremanju sa odgovarajućom dokumentacijom, kao i druge olakšice, uključujući ukidanje diskriminatorske takse*".
22. Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), u slučaju Kurić i ostali protiv Slovenije, utvrdio povredu prava na poštovanje "privatnog i porodičnog života" ili oba prava (član 8 Konvencije), prava na delotvorni pravni lek (član 13) i zabrane diskriminacije (član 14,

⁴ Skupština Republike Kosova, 6. Juni 2013.godine, Rezolucija, Br. 04-R-011 o pravima Albanaca u Preševo, Bujanovcu i Medveđi; 1. *Da Vlada Republike Kosova uslovljava odnose sa Srbijom, državnim staranjem i zainteresovanjem za poboljšanje stanja Albanaca u Preševo, Bujanovcu i Medveđe, u vezi sa njihovim građanskim, političkim i etničkim pravima;* 2. *Da Vlada Kosova posveti veću pažnju i bolje tretira albanske građane Preševa, Bujanovca i Medveđa, koji su se iselili na Kosovu, garantirajući im potpuna i jednaka prava;* 3. *Da Vlada Republike Kosova otvara jednu kancelariju u Prištini i u Gnjilane za građane Preševa, Bujanovca i Medveđa, u cilju zaštite i poboljšanja stanja onih koji su se otuda iseljavali, prema međunarodnim normama;* 4. *Stvarati olakšice u kretanju, školovanju, kulturnoj afirmaciji, opremanju sa odgovarajućom dokumentacijom, kao i druge olakšice, uključujući ukidanje diskriminatorske takse;* 5. *Da Vlada Republike Kosova zahteva od međunarodnih institucija i relevantnih institucija da se oslobode politički zatvorenici, uključujući takozvanu Gnjilansku grupu, koji su žrtva jednog montiranog političkog procesa;* 6. *Da Vlada Republike Kosova zahteva potpuni reciprocitet sa pravima srpske manjine na severu Kosova;* 7. *Skupština Republike Kosova podržava inicijativu za osnivanje Javnog univerziteta na albanskom jeziku i poziva političke i institucionalne predstavnike da pokreću zakonsku inicijativu;* 8. *Skupština Republike Kosova podržava osnivanje razvojnog fonda za Preševo, Bujanovac i Medveđe, na inicijativu Vlade Kosova i u koordinaciji sa međunarodnim i evropskim institucijama;* 9. *Skupština Republike Kosova poziva Savet Evrope i druge međunarodne organizacije da se angažuju za primoranje Republike Srbije da poštuje sva prava koja proizilaze iz međunarodnih konvencija;* 10. *Da Vlada Republike Kosova osniva među-ministarsku grupu za implementaciju, koja uključuje i moguću posetu Parlamentarne komisije za evropske integracije i Ministarstva za evropsku integraciju.*

čitan zajedno sa članom 8) u vezi sa brisanjem iz registra prebivališta stanovništva od strane slovenačkih vlasti, što je rezultiralo sa gubljenjem zakonskog statusa podnosilaca zahteva: G. Kurić, gđa. Mezga, g. Ristanović, g. Berisha, g. Ademi i g. Minić. Shodno tome, ne samo podnosioci zahteva u ovom slučaju, već veliki broj drugih ljudi bili su pogođeni i bivaju i dalje pogođeni ovom merom. ESLJP je utvrdio da je povreda u suštini počela sa produženim neuspehom slovenačkih vlasti da regulišu status boravka podnosioca zahteva nakon nelegalnog "brisanja" istih iz registra stalnih stanovnika i da im ponudi odgovarajuće rešenje. Sud takođe navodi da podnosioci predstavke mogu da tvrde da su "žrtve" po članu 34 Konvencije zbog navodnih povreda njihovih prava ustanovljenih Konvencijom.⁵

23. ESLJP je presudio da član 8, EKLJP sadrži proceduralne garancije kako bi sprečilo proizvoljno mešanje u pravo na privatni i porodični život. Ova tačka utiče i pomaže osobama koje, uprkos tome da su ušli sami u jednoj državi, stvorili su tu privatni i porodični život. Nepravilnosti u proceduralnim aspektima procesa donošenja odluka prema članu 8, mogu dovesti do kršenja stava 2 ovog člana.⁶
24. Pozitivne obaveze mogu proizići iz delotvornog poštovanja porodičnog života, posebno u slučaju dugoročnih imigranata i razlika u postupanju prema strancima koji imaju određeno državljanstvo i prema onima koji nemaju isto, predstavlja diskriminaciju suprotno članu 14 EKLJP u vezi sa članom 8.⁷
25. Afirmativne mere i pozitivne mere za delovanje (ili izraz koji se koristi "*pozitivna diskriminacija*") definišu se u vezi sa osnovom određenom za diskriminaciju i konkretnim ciljem promovisanja jednakosti. U slučajevima neposredne diskriminacije razlog za njegovo događanja jeste činjenica da isto pravilo važi za sve bez obzira na relevantne promene. U cilju ispravljanja i sprečavanja ovakve situacije, vlade bi trebalo da garantuju da će se preduzeti koraci za korigovanje njihovih pravila i praksi za razmatranje takvih promena, što znači da se aktuelne mere i politike trebaju prilagoditi. U kontekstu Ujedinjenih nacija, to su označene kao "posebne mere", dok se kontekst prava EU odnosi na "specifične mere" ili "pozitivne radnje". Preduzimanjem posebnih mera, vlade su u stanju da garantuju "stvarnu jednakost", tj. ravnopravno uživanje mogućnosti za ostvarivanje dostupnih koristi u društvu, a ne samo "formalnu jednakost". Ukoliko se ne uzimaju u obzir posebne mere, postoji rizik da postojeća pravila i prakse čine indirektnu diskriminaciju.⁸ Mere koje se preduzimaju za razumno prilagođavanje ne mogu se smatrati nerazumnim i nejednakim tretmanom. Nasuprot tome, nedostatak takvih mera može se smatrati diskriminacijom.
26. ESLJP je izjavio da "pravo ne biti diskriminisan protiv uživanja prava zagarantovanih EKLJP krši se i kada države ne tretiraju na različite načine osobe čije su situacije veoma različite".⁹

⁵ ESLJP, Odluka, Kurić i ostali protiv Slovenije, (predmet br. 26828/06), Strasbourg, 12.03.2014.godine.

⁶ Evropski sud za ljudska prava, predmet Kurić protiv Slovenije, dana 12. marta 2014. godine, br.zahteva 26828/06.

⁷ Evropski sud za ljudska prava, predmet Benhebbba protiv Francuske, dana 10. jula 2003.godine, br.zahteva 53441/99.

⁸ Savet Evrope, Priručnik o evropskom zakonu o zaštiti od diskriminacije, str. 28, korrik 2010.

⁹ ESLJP, *Thlimenos protiv Grčke* [GC] (Nr. 34369/97), 6. april 2000.godine, stav 44 (br. 34369/97). Takoše, ESLJP, *Priti protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (br. 2346/02), 29. April 2002, stav 88.

27. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, u članu 6 izričito navodi da svako ima pravo da svuda bude priznat kao pravni subjekt pred zakonom. Dok članovi 15.1 i 15.2 ove deklaracije izričito propisuju da svako ima pravo na državljanstvo, i niko ne sme samovoljno biti lišen svog državljanstva niti prava da promeni državljanstvo.
28. Funkcionalan sistem upisa građana je važan instrument za zaštitu domaćih i međunarodnih ljudskih prava. Upis građana doprinosi na mnogo načina normalnom funkcionisanju društva. Ako država smatra da je važno poboljšati porodično organizovanje, kako bi se garantovao društveni poredak; kako bi se garantovala ljudska prava; kako bi se promovisalo javno zdravlje i stavilo na raspolaganju bolja informacija na osnovu planiranja i razvoja, takođe treba da smatra poboljšanje upisa građana kao važno i brzo pitanje.
29. Na osnovu ljudskih prava i sloboda garantovanih Poglavljem II Ustava Republike Kosova, i garantovanih prava koja proističu iz međunarodnih instrumenata¹⁰ direktno primenjive na teritoriji Republike Kosovo, svako ima pravo, između ostalog: na lični identitet, slobodu kretanja, pravo na obrazovanje, zaštitu imovine, pravo na brak i porodicu, pravo na rad i obavljanje profesije, prava deteta, pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu, građanska i politička prava, sudsku zaštitu prava, itd. čije vršenje direktno zavisi od civilne registracije i statusa boravka regulisan zakonom. Nedostatak ispunjenja državnih obaveza za regulisanje statusa pravnog boravka za građane iz Preševa, Medveđe i Bujanovca, koji su raseljeni po Kosovu, lišava direktno iste uživanja osnovnih navedenih ljudskih prava.
30. Na osnovu univerzalnog konsenzusa, Agenda 2030 ciljeva održivog razvoja,¹¹ u okviru cilja 16¹², cilj 9 izričito kaže: "Do 2030. godine obezbediti pravni identitet za sve..." Prema ovom konsenzusu, vitalne statistike su suštinska komponenta za praćenje implementacije Agende 2013 i procenu napretka u implementaciji ciljeva održivog razvoja. Prema preporukama Ujedinjenih nacija koje su date u ovoj globalnoj inicijativi, sistem redovnih, pouzdanih i tačnih statistika zavisi od potpune civilne registracije i izvještavanja o događanju svih vitalnih događaja. Uloga upisa građana prevazilazi izvor vitalne statistike, pošto je od suštinske važnosti osigurati pravni identitet i zaštitu ljudskih prava.

¹⁰ Ustav Republike Kosova, član 22, Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata, Ljudska prava i slobode, koja su utvrđena sledećim međunarodnim sporazumima i instrumentima garantovana su ovim Ustavom, i direktno se primenjuju na teritoriji Republike Kosovo i imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija: (1) Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima; (2) Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i protokoli iste; (3) Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima i protokoli iste; (4) Okvirna konvencija Saveta Evrope o zaštiti nacionalnih manjina; (5) Konvencija o eliminisanju svih oblika rasne diskriminacije; (6) Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena; (7) Konvencija o pravima deteta; (8) Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovečnih i ponižavajućih postupaka ili kazni.

¹¹ U septembru 2015. godine svetski lideri usvojili su Agendu o održivom razvoju 2030. godine. Ovaj program uključuje 17 ciljeva održivog razvoja (SDG) i 169 pod ciljeva koji se treba postići do 2030. godine. Ovo je univerzalan poziv za delovanje kako siromaštvo privede kraju, kako bi se zaštitil planeta i kako bi se obezbedilo da svi ljudi uživaju u miru i prosperitetu. Iako Kosovo nije član Generalne skupštine UN-a, ono se pridružilo globalnim naporima da se okončaju svi oblici siromaštva, da se bore protiv nejednakosti i kako bi se razmotrili pitanja zaštite sredine sa regionalnim partnerima. Lista ciljeva i ciljeva održivog razvoja prema Agendi 2030:

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/11803Official-List-of-Proposed-SDG-Indicators.pdf>

¹² Cilj 16. Utvrđuje: "Promovisati miroljubiva i inkluzivna društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi efikasne, odgovorne i inkluzivne institucije na svim nivoima."

31. Duh sprovođenja standarda ljudskih prava jeste da ova prava ne uživaju samo ograničeni deo građana jedne države. One važe za svakog pojedinca, bez obzira na nacionalnost ili državljanstvo, kao što su azilanti, izbeglice, radnici migranti i druga lica koja se nalaze na teritoriji druge države, ili su pod njenom jurisdikcijom.

Na osnovu ovih konstatacija a u skladu sa članom 135, stav. 3 Ustava Republike Kosovo, član 16, stav 4 i član 18, stav 1, podstav. 1.2, 1.4 i 1.7 Zakona o Ombudsmanu, br. 05/L-019, Ombudsman preporučuje Vladi Republike Kosova, odnosno Ministarstvu unutrašnjih poslova da:

- 1. Da se vrši profilizacija tačnog broja građana iz Preševa, Medveđe i Bujanovca, koji žive na teritoriji Republike Kosova bez utvrđenog pravnog statusa**
- 2. Da se preduzimaju potrebne mere za regulisanje pravnog okvira, koji omogućava ovim građanima da uživaju osnovna i elementarna ljudska prava.**

U saglasnosti sa članom 132, stav 3 Ustava Republike Kosovo („Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom” i članom 28 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu (“Autoriteti, kojima je Ombudsman uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, uključujući i disciplinske mere, treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja”), ljubazno Vas molim da nas obavestite o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari

Ombudsman